

УДК 711.11

ВІЙСЬКОВЕ МІСТО У СТРУКТУРІ РОЗСЕЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ОБЛАСТИ

Єрохін Є. І.¹, студ., Воробйов В. В.², канд. арх., проф., Шило О. С.³, ст.викл.

ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Українського державного університету науки і технологій

¹ 22069arc.yerokhin@pdaba.edu.ua, ² vivavo151151@gmail.com,

³ olgashilo2016@gmail.com

Постановка проблеми. Військові міста минулих десятиліть будувалися у час і не розраховувалися на сучасний характер війни. Багато в чому для їхнього створення використовувалися типи житлових та громадських будівель, які застосовувалися і для звичайних міст [1–4]. Близькою до версій була і планувальна структура міста. Однак через війну, яка розпочалася в Україні в лютому 2022 року, стало зрозуміло, що міста такого типу потрібно створювати з урахуванням нових реалій [1–4].

Мета дослідження. Розглянути нові підходи до структурно-планувальної організації військових поселень.

Результати дослідження. Військові поселення існували завжди, а на всіх етапах розвитку людської цивілізації. В основу їх функціонально-планувальної структури закладалися уявлення про види та форми організації розміщення особистого складу, наступальних та оборонних військових операцій, можливості та комбінаторики діапазонів використання зброї, цілях та завданнях поселення у структурі рухомого театру військових дій, політичних та економічних завдань війни, системи логістики, системи медичної допомоги пораненим, використовували багато інших особливостей створення військових поселень у ту чи іншу історичну епоху [1–4].

Поняття «військове містечко» в умовах колишнього СРСР було регламентовано в пункті 34 глави II «Положення про квартирно-експлуатаційну службу та квартирне постачання», яке було введене в дію наказом МО СРСР від 22 лютого 1977 року № 75. Пункт 35 зазначеного Положення ділить всі військові містечка на відкриті і закриті. Але ситуація змінилася.

Усі вище перелічені обставини створення військових поселень у XXI столітті інтерпретуються під нові обставини місця та цілі. Сучасна війна суттєво відрізняється від війн XX століття.

Військові міста повинні мати принципово нові функціонально-планувальні елементи у структурі свого генерального плану, які допоможуть забезпечити сучасні формати ведення бойових дій, що спираються на нові військові технології. Локація військових поселень вибирається з урахуванням утворення військових особливостей: відбираються місця, що максимально відповідають позиції військової тактики і стратегії, імовірнісним напрямкам головних ударів ворога, захисту від повітряних та наземних атак, а також вимоги щодо організації контролю за домінуючими висотами в рельєфі та морфологічними елементами річкових долин, придатних для форсування противником. Генплан військового міста передбачає максимально ефективне розосередження об'єктів, пов'язаних з постачанням боєприпасів та іншого на нульову лінію. Приміська зона військового міста виключає традиційні види використання території.

Місто такого типу оточується фортифікаційними лініями для своєї оборони, має рокадні дороги для забезпечення логістичних та ротаційних операцій у бік смуги бойових зіткнень з урахуванням її переміщень. Навколо міста влаштовуються пояси спеціального інженерного захисту проти військової техніки супротивника. Усі види військової техніки, а також багато іншого у військовому місті утворюють території, функціональні будівлі та

споруди різних типів, локація яких у складі генерального плану поселення розрахована на оперативне реагування будь-яких військових ситуацій, що досягається спеціальними прийомами планування території з урахуванням попереднього штабного комп'ютерного моделювання можливих сценаріїв розвороту бойових дій. Комунально-складська зона влаштовується за вимогами сучасної війни з урахуванням систем зберігання питної та технічної води, електропостачання, інших автономних інженерних систем. Спеціального громадського транспорту у військовому місті не передбачається з багатьох причин. Одна з яких – розбивка забудови міста не на житлові групи, мікрорайони та райони, яких тут не може бути за визначенням, а диференціація забудови за функціональними комплексами, зумовленими структурою організації збройних сил для воєнного та мирного часу. Для вуличних боїв передбачаються виграшні з позиції тактики місця, де створюються необхідні фортифікаційні та інші споруди. Переважна більшість військових об'єктів, а також значна частина цивільних споруд у військовому місті обваловані або знаходяться під землею (дитсадки, школи, адміністрації та інші). Усі типи надземних матимуть геометричні форми, які визначаються на основі досліджень особливостей удару по об'єктах ракет, снарядів, керованих авіабомб та інших боєприпасів. В тому числі – ядерних. Цій же меті є відповідні конструктивні схеми будівель, а також планування їх поверхів. Як варіант - застосування багатошарових систем з відступом один від одного на розрахункові відстані, для нейтралізації кумулятивних та інших ефектів від боєприпасів, що прилетіли, а також з метою протистояння ударам, розрахованим на глибоке проникнення боєприпасу під землю. Цій же меті у місті служитимуть і відкриті території між будинками. Усі питання рекреаційного характеру вирішуватимуться у напівпідземних чи повністю обвалованих комплексах.

Висновки. Сучасне військове місто має проектуватися і будуватися на основі аналізу використання видів його взаємодії з театром воєнних дій, а також тенденцій їхнього ймовірного розвитку на найближчу перспективу. Проектні матеріали по таких містах і саме життя в них таємні.

СПИСОК ВИКОРИСТОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Попов И. М., Хамзатов М. М. Война будущего : концептуальные основы и практические выводы. «Кучково поле», 2016. 832 с.
2. Звіт відомостей, що становлять державну таємницю, затверджений Наказом Служби безпеки України від 12.08.2005 № 440 (Редакція від 15.09.2017).
3. Перепелиця Г. М. Стратегія військово-політична. Українська дипломатична енциклопедія : у 2 т. Ред. кол.: Л. В. Губерський (гол.) та ін. Т. 2. Київ : Знання України, 2004. 812 с.
4. Поле битви – Україна. Від «володарів степу» до «кіборгів». Воєнна історія України від давнини до сьогодення. Авт. кол. : Б. Черкас, О. Сокирко, А. Плахонін та ін. Харків, 2016.